

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Consequentibus Pertexens, Quae post beatum S. Xaverij
Obitum Soc. Patres ad Dei gloriam in iisdem Prouinciis gessere

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1667

76. Dionysij ærumnæ constantes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11445

lem præteruehebantur, cum ex insidiis biremes quindecim Maurorum & trieris in eos inuadunt: ij Calecutio egressi, armis velis, & remigio habiles pugnam cantu barbaro cientes velut præda iam iam potituri adoriuntur nauim, & alis conclusam duabus cominus, eminus quatunt, & impugnant. At hæc omni bellico instrumeto, & milite valida impressione illam hostis primam, non fregit modo animose, & fortiter, sed aliquot ictibus liburnas eorum depressit binas, tertiam obruto latere altero mutilauit, instantique nihilo segnius in pugnam, pertinaciæ barbarorum exitium aliquod perniciosius imminebat, nisi vel incuria vel casus in nostros illud reuoluisset, scintilla haud scitur unde aut quo modo, correptum sulphurarij pulueris commearum in flammam rapuit, quæ puppim primum & ex ea certantes magno fragore in auras excussit, tum nauim reliquam multis locis incendit. Lusitanorum plus centum in mare desiliunt; parique à Mauris suorum eade iratis necantur; redemptioni pars reseruatur. Nostros quatuor, cum paucis aliis extrema in prora, mortem operientes, & parantes, cum inde quoque incendium pelleret, in mare adigit suprema necessitas, si quid spei fors daret experturos. Lopez obesitate corporis, natando inhabilis, ad trierim Maurorum à qua propius aberat enititur cum adolescente, qui post elapsus à barbaris, quæ ipse spectauerat retulit; Patrem uidelicet ex tonli verticis recenti corona, pro sacerdote agnitum fuisse, humaniter sublatum in trierim, interrogatum admodum comiter, an uellet nomen Mahometi dare, vitamque hac lege redimere; execratum vultu ipso tam impium nefas, & professum clarè se nunquam facturum. Hic uero Mauris intentantibus hastas in aduersum pectus, & vibratos in caput acinaces, nisi Christum negaret, stetit intrepidum, eademque constantia respondisse, Christianus sum, mortemque pro Christo libenter oppetam. Nec uerbis ulterius acta res; in illa professionis Christianæ illustri generositate Saracenus medias costas transdidit; alius caput ingenti uulnere diuidit; in mare prouoluunt cæteri, & extantem pergunt conficere lanceis, donec mortuus mergeretur. Rescitum ex iis qui prælium spectarant, complures etiam à Mauris, conditione mortis deuotandæ sollicitatos ad cultum Mahometis; quos uero, quàm multos robur sapiens inuicti pectoris, uitæ huius fluxæ ac mileræ pro beata fecerit contemptores, nouit vnus qui cælo assertos, inter martyres coronauit. Religioso quidem viro ex Sancti Francisci ordine: optio eadem quæ Patri Lopez posita memoratur, morsque propterea illata quod Christo inhærens eam reijceret; quod idem refertur de nostris duobus Caruallio, & Lobo, quanquam de his nihil admodum liquet, nisi eorum alteri, & incertum cui nam, birememprehendenti caput ferro demessum. Quarti denique prodigiosa planè tot ex mortibus uita & incolumitas inter ignes, & aquas, & gladios, primum illic in mari deinde hostium manibus.

Fuit is Antonius Dionysius annos natus duos, & triginta, Theologiae studia etiam tum pertexens, & initiatus diaconi gradu. Quo pacto

76.

Dionysij
ærumnæ
constantes.

M m 2 mari

mari emerferit, quas exegerit ærumnas in seruitute barbarorum, simplici stylo referamus. P. Organtini Gnechij Brixiani qui audita illius iam liberi ex ore, datis ad Franciscum Borgiam Generalem literis perscripsit. Hodie, inquit, F. Antonius Dionysius appulit, quem tenebant captiuum Mauri, recensuitque nobis suos casus, P. Francisci Lopez, & aliorum necem. Ac de se quidem narrat, sibi iuxta nauim fune prehensopendentine mari mergeretur, malum anticum in caput ruisse; semimortuum eo ictu à Mauris tentum, quibus cum aliud ex naui nihil prædæ flamma reliquisset, in littus regressos; illic à conferta ipsorum turba quæ littus compleuerat, se cum eiusdem fortunæ sociis ut est gentis crudelissimæ mos, omni conuitorum genere salutatum, cunctis ad necem, omnes poscentibus excepto nemine. Spoliatos deinde vestibus, & prorsus nudos, in varia sparsos, & abactos loca, prout cuique quis in partem prædæ obrigerat. Se in pagum abductum, vocabulo Capocatum secumque plus triginta Lusitanos; fuisse illic nudum in compede, summisque miseris cum alio quodam, ac dum ibi moratur agnitum pro religioso, Maurique indicio, à quo visus olim Cocini fuerat, domino proditum; seruatum nihilominus abhero in viuis, è illi cum eo redemptionis pretium interiret, sed peius quadrupede tractatum. Occupari solitum purganda domorum quatuor oriza (qua fere gens illa vescitur) quod opus cum probè & commode obiret, ventitasse ad illum Mauras anus cum oriza, & purga orizam meam pater; imperasse, sputisque interim faciem scedasse, cœcidisse pugnis, & omni contumelia vexasse. Herum pueros missitasse qui bufones, & ranas è lacunis & paludibus ducerent, iisque comedentis, & quiescentis os verberarent. Dormienti quoque subditum iisdem à pueris gladiolum aliquem, post vero malignè velut ab insciis resectum, concurrentibus & proclamantibus, se à Patre ad necem designatos, pugnisque calcibus, & aliis quæ longum sit scribere, confictam calumniâ vleiscentibus iniuriam. Vnum id misericordiæ afflictio concessum, palmaris tela qua pudorem velaret. Diebus aliquot elapsis, cum ad alium transisset herum, bis enim venierat, in conferuum incidit iuuenem, cui ex inopia redemptionem desperanti, Mauri persuaserant Mahometem. Iamque ad solennem circumcidendi ritum dictus erat dies, comparataque vniuersa: cum illum Dionysius accersit, noctemque in eo erigendo, & corroborando solidam, insumit tam prospere, ut assurgeret miser, & in gradu fidei Christianæ firmus consisteret. Die postero Mauri frequentes adsunt deducturi iuuenem in fanum ad iurandam Mahometi fidem. At is liberè Christianum se, falsus Mahometem eiurat, suas de cœtero sibi res haberent, denuntiat; fixum sibi esse in Christo viuere & mori. Quo frustra modis omnibus impugnato, in Dionysium denique iram vertunt, velut mutationis eius tam subitæ auctorem, eique mortem propterea intentant. Quibus ille constanter; sibi vero mortem ex voto venturam, quæ tali de causa inferretur: Sedauit tamen furentes Deus, & ab eo atque à iuvene, abstinere cruentas.

cruentas manus. Non tacebo quanta vi egerint sacrificuli sanorum Castigees, ut Lusitanorum aliquem impetrarent Dionysium nominatum, Mahometi suo immolandum, sponcione data victoriæ, si concederetur, in perpetuum obtinenda: tandem placuit Deo tot malis eum eripere, aureis centum quinquaginta eius libertas redempta est, nec tamen prius amissus à barbaris, quam eius capiti, clerici coronam igne inurerent. hæc nobis Dionysius retulit in quibus multa coactus omitto nauis ad discessum iam vela explicante. Hæc de Dionysio Organtinus: alios è nostris fato prospero functos in India post pauca subiungam.

Nullum in rebus Orientis horum historici temporum annum habent hoc anno 1573, illustri memoria digniorem. Mouere arma contra Lusitanos potentissimi quinque Reges, coniurati gentem excindere, ac ne vnum quidem vel ad præteriti monumentum vel ad spem futuri in viuis relinquere. Has pridem animo fouebant iras, sed nec mol. tollendæ tam immensæ sufficiebant soli; nec ad suas cuiusque rationes priuatas, accommodabant facile commune fœdus, donec illos ad hoc adigeret præsentis damni necessitas, & futuri merus ab Ludouico Ataide Prorege iis incubuit. Nam ex Europa vir fortis & præstans, ad regendam Indiam appellens, miratus est Regem totius pœnæ Malabaris Zamorinum imperitare mari vniuerso, percurfare illud grandi birenniũ numero turmatim diuisarum, totis oris grassari prædæque ducere nauium etiam onerariarum, & Lusitanorum quorum haud parua multitudo ab eo capta seruicbat; eratque continua hæc clades, & probrum clade longè acerbius, Classem itaque regiam strenuo milite, apparatuque omni eximie armatam in duos partitus iustos exercitus, alterum iubet oras boreales; australes alterum lustrare, vtrumque ducibus experientissimis, nempe cis, & trans Goam ad Comorinum ab vsque Cambaia. Nec longum, & australis dux classis Menesius, bello clarissimus, maritima obiens tractus Malabaris, naues Zamorini multis præliis laceffitas, alias cepit, nonnullas depressit, vniuersas disiecit. Inde in posterum ne quis restaret prædonibus receptui nidus, quas arces sibi statuerant in variis portibus, vnde prodibant ad latrocinia, & quò rapta in tutum conferebant; omnes cepit, omnes solo æquauit Prorex; alias vero inædificauit fluminum faucibus quæ portus illos efformabant, sed nouo ex canone ac stylo præclare firmatas quibus demum rebus tanta confidentia patratæ, acriter ic̄ti sunt Reges illi, quorum erat ad mare ditio, & Lusitanicæ confinis. Sibi ergo quisque dum timent grauiter, pro se quisque in fœdus clandestinum, secretò conspirant: iurantque internecinum exterminando Lusitano communi hosti bellum: & erat proflus Lusitanorum, & Christianismi conelamata res in Oriente, nisi defensionis suorum Deus, miris modis, & supra morem potentibus adfuisset. Instructu enim barbarorum ex multitudine innumerabili constante, nostrorum paucitas erat penitus obruenda, quantacumque ij fortitudine pugnaissent. Idalcanus militum habebat millia nonaginta, præter promif-

77.
Lusitani tota India bello appetuntur, & vincunt.